

درگاه

اون بش کونده بر نشر اولنور علم و صنعت مجموعه سی

برنجی سنه: ایکه نهمی جلد

نومرو: ۲۲

۵ مارت ۳۳۸

ملکوتی فضله انکشاف ایشدیردیکندن دولای هر هائی بر فیزیک معامی طرفدن اک کوکوک بر تعریضه بیله معروض قالاماز .

فقط ، مسئله نك اصل جانلی اهمیتلی نقطه سی ده بو آهنگ وتوازنك عدم وجودی حائنده تولد ایله جك محاذیرك نتایج تربیوه سنده در . بر دفعه آبروی آبروی استفاده نکرده یوروپ باشقه باشقه غایله لی استفاده ایدن بوتدریس نك طلبه نك افکار وحشیانی وسجیه ذیلری وزرنده بایندی ؛ ثباتی تحلی وتشریح ایدرس نك او مظام فقط مهلك نقطه یی تنور ایش بر اولورز :

۱ — معنوی علماردن اولان دین ، اوصاف اصلیه سی اعتبارله غیبه اعانی ایستدیگی ایچین طلبه نك شیه وحشیانی ساحسندده جولان ایدر . ساده نقل ایله اکفا ایدله یوب عقل ایدله ده تألیفاً تدریس اولونسه بیله مباحث عمومی سی داها « مثبت » اولقدن وزاندر . بولجه علوم مشخصه ده طلبه نك سجه ذاتییه سی ماده یه ایصندنرر وغیر مادی حقایقه اولنری بیگانه برافیر .

جمیعت داخلده باشایان قیمت حکملردن رقتیه نی جو جوفله تلقین ایشدیگی ایچین هر مان او قیمت حکملری شایسته یله یاریدیر بیهلک ممکن دکلر . مثلاً اجسام ایدندن اولان ملائکه کرامک اوصافی ها نی سلطان طایفه سی خواص عمومی اجسام ایله تألیف ایدله یلشدیر ؟ اونک ایچیندرک دین نامتناهی اوکره یکرکن البته علوم مثبت نك متناهی اولان موضوعنه ناقابل ارجاع اولاجق وعی الخصوص اعقادیاته عائد قسملری داها خیال وحس نك مالی قالاچتدر . احوالده دیک ، طلبه نك سجه ذاتییه سی وزرنده تأثیری ؛ شایسته یی مایر اسنده بر قدرت کلایه ایشادیر ارق اولنری جمیعت داخلده باشایان قیمت حکملری نه انطباقی ایشدیرمکدر .

ادبیاته کانه ؛ بوده دین کی مثبت ساحه نك خارجده قالیور . بشرک نشاط وآلانی صورتحافه ایله طلبه یه اکلا نکرک اونی دویان ، آجیان وآجیانی بیلن بر انسان یاتنه ؛ ملاک بولوندی فکر وحساری اک واضح ، اک یورو زینرواک ایداعی برشکده تیغه آلیشدر بریور . اونکده اتساع ساحه سی اک چوق مزله وحسایت ملکیلی ایاور . نتیجه اعتبارله دین ایشدی ، ادبیات ایشده حسن ایشدی وحسن ایدان شیرلی یکی وتبریر کوه ایله تیغ ایشدی اوکره یور دیکدر .

۲ — ریاضی کندی نك ضروری ولاشیرعد ایشدی برطاق متعارفات واساسانه مستعداً تماماً طبیعتی تثبیل ایدیرور . « شبه » عصر ذهینی اولدوررپ اونک برینه « یقین » عصر فکریینی قویور . مفکرده شایندن تبعید ایدیرور ، شاکه کی کز یاده تجریده آلیشدر بریور . بو اعتبار ایله ریاضیات تدریسی طلبی (دوعرو) یی آرمایه سوق ایدیرور یالکیز بو علوم ایله توغل ایدیلر سه هر دوعرو شیه نك بر کیت ، بر حرف ویا برعد اولالی لازمه کجکی ذهاب

تربیه

فلسفه تدریسی

۱

بو مقاله ده « فلسفه » درسارینک تالی تحصیلده کی فرق العاده اهمیتلی بودرسک شیمدی یه قدر اوغرا دینی اهلارله بونک تولید ایشدیکی نتایج تربیویانی قدرتم نیستند تشریح وتفسیره جایله جتم . بالخاصه بو موضوعی انتخاب ایدیش نك سببه کانه ؛ نوره مزایا حال حاضرده کی تئوش وحراری اودرجه بارز بر شکل آلیشدرک بونی کوروبده اونی تولید ایدن اسبابی ازاله ، هیچ اولازسه ارئه ایچون نفی خطه مقدر اولامانامددر . یواسی غیب ایش قوشار کی اوریاه یورایه باش ویدان ؛ بعضاً کندی دین وکنتی استفاده قسملری وبالاتیجه روحاً تردی ایدن ؛ بعضاده خابقی مثبت نك لزومی انکار ایدره ک نالنیجه بزی ایوب سوز وکله نکرده اولان سبیل مدنیت ایشده بوغوانی نکرکله . معروض بولسان کیمله کزک بوشان حالی کوروبده متأثر اولانی ممکنمدر ؟

معلومدرک ساطانیلر ده اونی متجاوز ، مختلف علوم تدریس ایدیلر . هس نك مادی وغایانی خفته عمومی وعمل معاونات اعطا اولور . سلطنتیدن مأذون اولان طلبه استعداد مخصوص وکندی صیمی آرزوی ساطانیلر ده اوعلماردن هانکسندده اختصاص پیدا اتمک ایشتره کز دارالعلوم شعیانده ، کرک دیگر مکاتب عالیده تحصیلته دوام ایدر . بو واسع تدریساته موضوع اولان علومی — تدقیقه سهولت اولسون دییه — بر اسسول ومبادیلر نه نظراً اوچ آنا خطه تفریق ایدیه ییلر :

- ۱ — معنوی علملر
- ۲ — مجرد علملر
- ۳ — مشخص علملر

معنوی علملر زمردسته دینی ، ادبی ، اخلاق تدریسی ، مجرد علملر ریاضیات ومتعلقاتی ، مشخص علملر فیزیک وکیمیا ایله علوم بوالیدی ادخال ایدیه ییلر . انسان تدریسی ده آلت درساری اونی اوزره بونره علاوه اتمکی اونو عامالیدر .

معلملر بو مختلف موضوعات علمییه کندی معین اصوللرله طلبه لر نه اوکره کیمه چالیشیرلر ؛ بونار آراسنده وجودی لارمکان آهنگ وتوازنی دوشونمزلر دوشونونه مکده معزوردرلر . چونکه هیچ بر ریاضیه ویا طبیعه معامی ، مثلاً علم کلام درسندده معام ایدی طرفندن تقریر ایدیلن ثبوت ویا معراج مسئله سیله ، کدیلرینک اکلا نکره مجبور بولوندنری جاذبه قانوننک بر تضاد تام تشکیل ایدوب ایتیه چکنی خاطرلرینه بیله کتیرمزلر . بالفرض ، ادبیات تدریس ایدن بر معلم ، هیچ بروقنده طلبه نك تحلی وتحسن

بو ایکی سودالی یی ماصه مه چالیشیوردیم . بونی اکلا نکره یوردی . بیکوی منی ، بالایی نکره نکره قاری قوجا ، صانکه هیچ کورمه مشلرکی ، بر برلرینه باقه قالیورلردی . نه لری اولدیفنی بیلدین اوچ بودالا کی بزی کورسه ییکیز ، قالیبردیکیز . هله اولنرک سه ویسه لرینی کورمک نه خوش ایدی . هر بری ایی ، ویرلن هر شیئی ایی بولوبورلردی . بونکله اولنرده تعینه داخلیلر . یالکیز غله برابر بیدکاری زمان تعینه بر آرسوچ راقیسی علاوه ایدیرورم ، فقط کوچوک برقدح . اوده کندی صیره می باغله ایچین ...

یادقلری یاتاقده کی اولنری — شدر ایضاق مندیله کی ایکی آرمودکی — بولورلایوردی . آنیک ومجون ایدیلر .

بنده بزرک کی بایبوردم ، هیچ سؤل صور . میوردم . اسلری ، ایشلری نعه لازم . بنک دکز آدایم ، بن اولنری دکزک ابر ساحته کونورو . یوردم ، ایکی بخت قوشیده اولسه کونوروردم . بر آسوکرا اولنره آرتق اولاد نظریله بایبوردم ، کلوب یانه اولور بولورلردی . دلیقانی ماصه مک یینی قاریله ک اوستنده یازی یازور وبعضاً بن آرزو ایدیمه موقع تعینی ایچین بکا یاردم ایدیردی . بو ایشی جابوچاق نیم قانار اوکره نشدی ، بن بعضاً تحیر قالیردم . کچ قادن بر واریل اوستنه اولوریر ، دیکیش دیکردی .

برکون بنه بوله ارطوره لردی :

— « بیلوریمکیز ، کوچوک آرقاداشلرم ؟ دیدم ، بز بوله بر عالمه لوحه سی تشکیل ایدیرور . سزی استنطق اتمک ایسته میورم اما احتمال ک لزومی قانار یارا کز یوق . قاینده دیگر مفکرک بایقلری کی قازمه کورک ایله چالیشه حق وجودده دکلسکیز . اوراسی بریاد بر ناکت ، آب آچیق سولبورم ، بن کوننده قوزومش بر اختیار قورد یستیتم ، اوراده بر نك کی باشادم . سزی استنطق اتمک ایسته مییا ؛ اکلا دیم کی نه قانار اولورسه اولسون بکا محبتکیز وارسه اک ایی کیی ترک ایدرم ؛ ا شیمدیکی ایشه بابوچ کی ا واکر ایشکزه کلیرسه بنده بزرک ایله برابر اولوریر ، قایرم . نیم بر کویکدن فضله عالمه یوق ، بوکا جام صیقلوب دوریور ، سز بکا عالمه اولورسکیز . بر چوق خصوصده سزه یازدم دوقونور . آلدده آووخده بر آرشیمده وار ، کوزی بومدن زمان — نکرکله بوله سولنیر — سزه برافیرم . »

مابعدی وار

آفرور درونی

پایان گفتگ

۱

دوقنور اسمعله برابر یوله چیمق برعنا بدی .
بونی برکده دها اوکون هپ برابر، اومفرزه لرده کی
خسته لری معاینه، بنده بایرام هته سی ایچون اذنی
کیده جک بر آرقاداشک برینه وکالت ایچون حرکت
ایده جکر کون برداها اکلامد . اکسیکی کیدی هیچ
پیتیموردی: همان هر لحظه برجه بره کک یاریم ساللا،
قاچامانلره بهانه بولویور، میداندن قایب اولویور،
موکرا کلدیکی زمانده: «آمان جانم نه قادیارچی بر...
شوراده... اوچ دوت ساعتده واریرز... دها
آشنامه بر بیل وار...» دیه کندی کندی
آووتورجه سنه لافلر سولیلوردی .

صوکه دفعه برکرده چارشیده بر سانبی قادیاندن
استانبوله داتر حوادنلر آغده چالیشیرکن یا قالدوم
ویوسف نه اولورسه اولسون یوله چیقالم دییه قولوندن
بایدیوب طابور قرارکاهی اولان دوغرو یوردوم .

مخصوص صابا سواقا لردن کیدی یوردوم، اونی
طانیان برینه راست کلوب ده افیردی به طوولما سندن
فورق یوردوم . چونکه طبیعتی اوقدر تحفه دی که، بر
چوچوق کی، بهمه حال نه ایسترسه محاطنه باید بره،

ملکستی بخش ایدر . دییه بیلیم که فلسفه بی هضم
ایده بیان برقفا، برآنده جوتی بردن کوره بیلجک
برقدیرت مالک اولاییلر . چونکه فلسفه نلک نظری
عالیه دول، کوروشی بسیط، فقط احاطه لیدر .
وظیفه سی هر ضدکی کوروش شیلرده بر رابطه حقیقه
وخفه آرمقدیر . ذهنلر ایچون تکفل ایشدیکی
الک مهم فائده، افکار مخالفه آراسینده بر آهنگ
وتوازن تأسیس ایتمه سیدر . اولک ایچیندرکه فلسفه
تدریسی ضعیف اولان برسلطانیدن چیقاجق طلبه
بهمه حال محدودانظر اوانی اضطرارنده در . بو کی
کنجیلر یا دعا وعبادته هر عقده نلک حله قانع اولاجق
یاخودده ساده مادیانه قیمت و بره ک مقدسات جمعیتی
بر حقیقت اوانی اوزره قبول ایتمه یوب اونی افکاره
بایته جکلردر . بونک سببی ایه کندیلرینده الاستیقت
فکره نلک عدم وجودی و معلومات مکته بیلری آرا-
سند کی موازنه سزا کدن باشقه برینی دکلدنر . بالنتیجه
علک سفت میزبیلرندن اولان تسامح وحدود سز
کور بیلدک خاصه لرندن محروم قاله جکلردر . بوتعجیر
ایتمش ییلردن ایه نفع ملکیت نامه نه امید ایدیلر بیلر
بیله م ؟

وظائف علمییه و تربیه سندن محلا بحث ایشدیکم
نودرسک یعنی «فلسفه» نلک لازم کلدیکی طرزده
تدریس اولنه بیلیمسی ایچون نه کی اسامانه محتاج
اولدیمیزی بر ایکنجی مقاله شه موضوع اتخاذ
ایده جکر .

من علی

باطلی حاصل اولیور . ریاضیه به یکی باشلاش بریمیدی
طلبه ایچین عالم خارجی ارقام وکیاندن تشکیل ایشدیر .
(پتاغور) ک بوسله به داخل اولان خلفلری ایچین
بالجه اجسام، ضاعلری نلک التماساق وتلاق نقطه لری
سیانیمش برر شکل هندسیدن باشقه برشی دکلدنر .
بالنتیجه «ارقام ایله افاده، بر شکل هندسی به ارجاع
ایدیلر بهین هرنی، حقیقت اولقدن اوزا قدر «طبی
طلبه نلک مفکره سنه حاکم بولنور .

۳- مشخص علملرک موضوعی ایه خواسته
وثر اولاییلر موجودات یعنی (ماده) در . فیزیق،
کیما و بوتون موالید نلک علملری هپ آل ایله
دوقنولور، کوزله کوروله بیلر شیلری موضوع بحث
ایدلر . بو علملر طلبه به کورمک، تدقیق وتحلیل
ایتمک ملکستی بخش ایدر و بوسورتله اولری کوردکلری
اکلامه تشویق آیلر . واراق، علوم مشخصه ایچین،
مقول اولان دکل، بلکه هم مقول وهمده وجود
اولاندنر . ریاضیه بانه نلک اوصاف هندسیه سنه
اویون بر جسم خارجینک وجود ویا عدم وجودی
هیچ بر زمان بر ریاضی ایچین دوشونولاز . یوراده
ایسه مسئله بر عکسدر ؟ علوم طلبیه ده اصل اولان
مطلق دکل، بلکه مشاهده در .

قاعده دن نتایج، کلدن جزئه کیداز، بالعکس
جزودن کلمه، واقعه دن قانونه انتقال اولنور . برینک
اصولی یوقاردن اشاغی به، دیگر نلک اصولی ایه
اشاغدن یوقاری به در . یعنی بری تعلیلی، دیگر
استثنائی در . علوم طبیعه سیاحه سندن کی مشاهده
اساسی، بوندن طرولای طبابی انجق کوردیکی شیئه
ایاندیرر . واولارده ایسترسه من، حتی فرقه بیلر
واردن سزین کوروب دوقنوادینی شیئی انکاره اجتناب
ایدلر .

*

کوریلور که اوچ زمربه تازیق ایشدیکن
علوم، باشلی باشه مطالعه ایدیلکاری زمان، حقیقه
آنجق بر جهتن تماس ایشکاری ایچین، مفید
اوله جکلری برده مضر نتایج تولید ایدیلور . معمایه
اولنلک بولله چه مضر نتایج تولید ایتمه لری، قیمت
حقیقه و علملرینی تنزیل ایتم، فقط اوضرر و بریمی
جهنلری ده فائده لی بر حاله کتیرمک، الک مهم برنمایم
وتربیه و طبیعه سیدر که اهالی هیچ بر زمان جائز اولاماز .
ایشته بو نقطه درکه (ایه) لری تشکیل وتأسیس
ایدن ارجا لیک نظر دقلرینی جلب ایتمش و پروگراملرده
یکی بر درسک لزوم وجودینی حس ایشدیرمشدی .
تدریس ایدیلن بالجه علومی بر درسده توحید ایتمک،
هسنی بر حاکم مفرد حضورنده یوزلشدیرمک،
دارغین اولانلرینی باریشدیرمک، یکدیگرسته یان باقاندنر
اولورسه تربیه لری ورمک، حدیثی بیلمه یوب آنلک
آریشه به جکی برلره اوزانلر بولورسه اولنلر حدلرینی
بیللر برمک انتضا ایدیلوردی . ایشته بواحتیاجه تقابل
ایتمک اوزره وضع ایدیلن درس (فلسفه) در .
«فلسفه» هرشیدن زیاده انسانه هر طرفی کورمک

عادتا فارشیدسند کئی افسونلاردی، انسان قورقدیننه
اونغرارمش . بنده او قادار قورقدیم شی نهایت
باشمه کلدی .

هیچ امیدایده دیکم بربرده اوکره بر آرقاداش
چیقدی . دوقنور همان چه کیده بر آدم کی اوزون
اوزون وداعلاشما به قویلدی .

بو آرقاداش ده اوجوالری اولدیندن اذنی کیتیمک
ایچون مرکز کلب . بن، کچ قالدق، دییه اونی
زوزلارکن دوقنور کندی غلنجه بوکا برچاره بولدی .
«جانم ذ ناشیدی قالدق اولبله ده بولبله آفشاملین
واراجیز . ممتازینه یارین صباح حرکت ایدیه بیلر .
اونکچون کچ قالدق سق بولده بر کویده کچه لهرز،
یارین صباح شفقله ممتازک یاندمیز .»

کندی ده داخل اولدنی حلاله بو صورت حله
هیچ کولدک . آرقاداش دوقنوره اوله دیورسک
آما، کچه باشقه کویده قالدق ناصیل جسارت
ایده جکک ؟ «دیجه دوقنور مرافقی مرافقی نه
وارکه صانک ؟» دیدی . اوبری اونی دها مرافق ایدیرم
ایچون «نه اولاجق که ؟ ... اشغیا !» دوقنورک
نشسته سی برالون کی سونلرک بی کوستردی: «بربو،
بر چاوش ایکی ده نفر وار .» همان بن آیلیم :
«کذکله، صبحه اونباشیسی صابا یورسک .» اکری
بر نظرله بکا باهرق «بو، عزیزم ... بنده صبحه
اونباشیسی ده، ایکیمزده، غیر محارب، بیطرف،
کیسه لرز ... محاربه سزلرک خرجی ... دیدی،
بو سوزله هیچ اولازسه محاوره بی کسه لرک یوله
قوبولده چاییشم .

نه باید مسه امکانی اولمادی، ونهایت یوله
چقدیمز زمان ساعت دردی کچوردی .

بولده ایکن دها بر باددی . یاده لدلی به یکیری
سوربور، صبحه اونباشیسیله برچاوش وایکی نفردن
عبارت اولان فرزه سزدن آریلر ویا کینه کیده
حیوانی باشی بوش بر اقرق آوقی صابوق تورکو
سویله مکه قوبولویوردی . منتظماً بمله کینه صراحت
ایده رکن او، طوئدی برصو باشده، کندیته بر
ضیافت چکیمک باشلادی: (اوح نه اعلا! نه اشاعرانه!)
دییه ده سولیلوردی .

هان باشمه بو دلی بلای سارالره خیر دعا
ایتموردم . کچه یاریلری بولرده قالدی هیچ ده خوشه
کیده بر حال دکلدی . هر تورولر محذورلر بر طرفه،
یاغزده یا یا کیده لری ده دوشونوبوزدم . آرتیق هیچ
اوافق بر تپیه طیرمانیوردی، اورادن بر ساعت
قادار سوردن بر بوغاز ایچنه اینه جکک، دوقنور
بنه حیوانی سورمش بزدن ایچنه آچیلمشدی .
کوز سزدن قایب ایتمه زله بر سلاح سسی دوعامز
بر اولدی . چاوشله نفر سلاحلرینی اله آلهرق
قوشمه باشلادیلر، بنده آتی صبحه اونباشیسه تسلیم
ایتمد واولرله برابر تپیه طیرماندی .

اوکرده کی منظره بی کورور کورمن همز کولمک
باشلادی .